

Tartu Linnavolikogu

Raekoda

50089 TARTU

volikogu@raad.tartu.ee

15. aprill 2015. a nr 1/57-T

Kohanimenõukogu

Siseministeeriumi kohaliku omavalitsuse ja regionaalhalduse osakond

Pikk 61

15065 TALLINN

Tonis.Ryvitel@siseministeerium.ee

Vaide esitaja:

S. V.

Vaide esitaja esindaja:

vandeadvokaat Tambet Laasik
Advokaadibüroo Aivar Pilv Tartu osakond
Turu 2
51014 TARTU
tel: 7 312 272, faks: 7 312 274
e-post: tartu@apilv.ee

VAIE

Tartu Linnavolikogu 19. märtsi 2015. a määruse nr 60

kehtetuks tunnistamise nõudes

I FAKTILISED ASJAOLUD

- 1.1.** Tartu Linnavolikogu võttis 19. märtsil 2015. a vastu määruse nr 60 „Uus-Kvissentali asumis tänavatele nime määramine“, millega otsustas nimetada Tartu linna servas asuva Kvissentali elamurajooni peatänava „Kvissentali tee“ ümber „Madruse tänav“. Vaide esitaja on seisukohal, et käesolevaga vaidlustatud määrus on õigusvastane ning sisuliselt põhjendamatu, mistõttu vaide esitaja taotleb käesolevaga selle kehtetuks tunnistamist.
- 1.2.** Haldusmenetluse seadus (edaspidi **HMS**) § 71 lg 1 sätestab, et isik, kes leiab, et haldusaktiga või haldusmenetluse käigus on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, võib esitada vaide. Ehkki vaidlustatav haldusakt on pealkirjastatud kui määrus, on see selgelt eksitav, kuivõrd tegemist üksikjuhtumit reguleeriva aktiga ning kohanimeseaduse (edaspidi **KNS**) § 6 järgi määratakse kohanimi korraldusega.

- 1.3. Vaide esitaja ei nõustu määruses väljendatud seisukohtadega ning leiab, et määrus ei vasta õiguspärase haldusakti tunnustele, kuna selle vastuvõtmisel ei ole järgitud kohanime muutmise seaduses ette nähtud korda, määrus on olulises ulatuses motiveerimata eirates kohalikku ajalugu ja kultuuripärandit, mistõttu määrus kuulub tühistamisele. Samuti ei ole haldusakti tegemisel järgitud.
- 1.4. Tulenevalt HMS §-st 74 peab vaites olema esitletud põhjendused, miks vaidlustatud haldusakt rikub isiku õigusi. Põhjendame oma seisukohta alljärgnevalt.

II ÕIGUSLIKUD PÕHJENDUSED

2.1. Käesolevaga vaidlustatud haldusakti andmiseks puudus õiguslik alus

Haldusakti õiguspärasuse eeldused ja nõuded on sätestatud HMS §-des 54-57. Tulenevalt HMS §-st 54 on haldusakt õiguspärane, kui ta on pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel antud kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutusvigadeta ning vastab vorminõuetele. Haldusakti vorminõuded on sätestatud HMS §-s 55, mille kohaselt peab haldusakt olema selge ja üheselt mõistetav. Vaide esitaja on seisukohal, et vaidlustatud määrus ei vasta nendele nõuetele.

Määruse kohaselt on see kehtestatud KNS § 5 lg 4 alusel, mille kohaselt ühe omavalitsusüksuse territooriumile jäävale nimeobjektile määrab kohanime kohalik omavalitsus. Tegemist on selgelt ebaõige alusega, mis reguleerib veel nimetamata nimeobjektile esmakordset kohanime määramist, kuid mis ei võimalda juba olemasoleva kohanime muutmist. Vaidlust ei saa olla selles, et kõnealune tänav juba kannab ajalooliselt „Kvissentali tee“ kohanime, mistõttu küsimus saab olla vaid kohanime muutmises mitte esmakordses määramises.

Kohanime muutmist reguleerib KNS § 7, mille lg 1 sätestab alused, mil kohanime muutmine on kohustuslik, ning lg 2 alused, mil kohanime muutmine on lubatud. Ehkki määruses ei viidata kummastki lõikest tulenevatele alustele, on ilmne, et KNS § 7 lg 1 sätestatud kohustusliku nimemuutmise aluseid ega lg 2 sätestatud lubatud nimemuutmise aluseid ei esine.

Alused, mil ametlikku kohanime võib muuta, esinevad KNS § 7 lg 2 kohaselt vaid siis, kui:

- 1) tegelikus kasutuses eelistatakse mitteametlikku kohanime ja see vastab 3. peatüki nõuetele;
- 2) soovitakse taastada ajalooline eestipärane kohanimi;
- 3) nimeobjekti või planeeringu muutumise tõttu on kasutusel olev kohanimi eksitav või kui kasutusel olev kohanimi ja nimeobjekti ruumikuju ei taga üheselt mõistetavust.

Juhul, kui neid aluseid ei esine, peab kohanimemääraja § 7 lg 3 kohaselt taotlema nõusolekut valdkonna eest vastutavalt ministrilt. Arvestades, et neid aluseid ei esine ning nende esinemisele ei viidata ka määruses, oleks kohalik omavalitsus pidanud taotlema nõusolekut vastutavalt ministrilt. Midagi sellist ei

ole aga antud juhul tehtud, mistõttu puudub õiguslik alus Kvissentali tee ümbernimetamiseks.

2.2. Määrus on objektiivselt ebaselge ning sisuliselt põhjendamatu, eirates piirkonna ajalugu ning eripära

Arvestades, et määrus ei tee selle määramise õiguslikuks aluseks olevatele sätetele viiteid ega põhista kohanime muutmist asjakohase õigusliku regulatsiooni alusel, on määrus selgelt ka põhjendamata HMS § 56 lg 1 ja 2 mõistes, kuivõrd märkimata on haldusakti andmise nii faktiline kui õiguslik alus. Määrusest ei ole objektiivselt üldse võimalik aru saada, miks on esiteks vajalik senise ajaloolise tänavanime muutmine ning teiseks, miks on vajalik asendada see nimega, millel puudub konkreetnes kontekstis igasugune ajalooline taust ning sisuline põhjendus.

KNS § 13 lg 1 sätestab, et kohanime määramisel tuleb eelistada nime, mis on paikkonnas tuntud ja levinud või mis on tähtis aja- või kultuurilooliselt. Vastav säte on KNS § 1 lg 2 sätestatud üldise põhimõtte tagada kultuuriliselt ja ajalooliselt väärtuslike kohanimedega kaitse konkreetne väljendus. „*Kvissentali tee*“ on nimetus, mis on olnud vastava tee tähistamiseks kasutusel juba Eesti Vabariigi algusaegadest. Tegemist on ka elamurajooni pikima teega, mis algab Jõgeva maanteelt ning lõppeb elamurajooni kaugeima krundiga (pos. 18). Vastavalt on see ka kogu elamurajooni defineeriv tänav, mis sümboliseerib kogu asumit.

Tänavanimetus „*Madruse*“ on ka kummastav olukorras, kus kõrvalasuvad tänavad on tähistatud nimedega „*Kapteni*“ ja „*Lootsi*“. Nimetatut toob kaasa põhjendamatu ebavõrdsuse ning „*Madruse*“ tänavanimega elanike alavääristamise.

Ehkki määrust ei ole selle kaudu põhjendatud, on tõenäoline põhjus tee ümbernimetamiseks asjaolu, et Kvissentali tee ei kujuta endast üht sirgjoonelist tänavat vaid mitut omavahel seotud teosa. Sellises olukorras võiks teoreetiliselt tõepoolest tekkida küsimus samanimelisusest. Juhul, kui linnavolikogu hinnangul on vastav probleem tekkinud, siis KNS § 13 lg 7 kohaselt tuleks see lahendada eelistades senise kohanime täiendamist või muud teisendamist, et määratav kohanime oleks selgelt eristuv. KNS § 13 lg 8 täpsustab, et aja- ja kultuurilooliselt tähtsa ning paikkonnas tuntud nimega nimeobjekti jagunemisel ei tohi nimeobjekti ajaloolisele tuumikule määrata täiesti uut nime. Kui vana nime kasutamise välistab samanimelisuse piirang, tuleb kasutada vana nime tuumast ja hargtäiendist koostatud nime. Seega, samanimelisuse piirangu tõusetumisel oleks õiguslikult korrektne lahendus olnud „*Kvissentali tee*“ nime säilitamine ning eristatavuse huvides täiendiga täpsustamine. Selle asemel on otsustatud asendada ajalooline teenimi ilma igasuguse ajaloolise taustata suvalise sõnaga.

2.3. Määruse vastuvõtmisel on rikutud ärakuulamisõigust

KNS § 6 lg 4 sätestab, et eraomandis olevale maaüksusele või sellel paiknevale nimeobjektile kohanime määramise kavatsusest teavitab kohanimeääraja

asjaomast maaomanikku posti teel, küsides tema arvamust. Maaomanik peab kirjaliku arvamuse esitama teate saamisest alates 15 päeva jooksul. Arvamuse tähtajaks esitamata jätmisel loetakse maaomaniku nõusolek saaduks. Allakirjutanu rõhutab, et Kvissentali tee elanikke ei ole kavandatavast nimemuudatusest teavitatud, vastavat nimemuudatust ei ole nendega läbi arutatud ega võimaldatud neile ärakuulamisõiguste teostamist. Tegemist on olulise menetlusõiguse rikkumisega. Allakirjutanu lisab käesolevale vaidele Kvissentali teega piirnevate kinnistute omanike kirjaliku vastuseisu tänava nime muutmisele (Lisa 1). Juhul, kui kohalikud elanikud oleks enne määruse andmist ära kuulatud, oleks nimemääraja saanud vastavaid seisukohti ka menetluse käigus sisuliselt arvesse võtta. Sellega, et vastava õiguse teostamist ei võimaldatud, on menetlusõigust oluliselt rikutud.

2.4. Vahekokkuvõte

Eeltoodut kokku võttes:

- tänavanime muutmise on toimunud ilma, et selleks oleks esinenud KNS § 7 lg 1 või lg 2 sätestatud õiguslikku alust;
- nimemääraja ei ole KNS § 7 lg 1 ning lg 2 sätestatud aluste puudumise tõttu taotlenud valdkonna eest vastutava ministri nõusolekut tänavanime muutmiseks;
- tänavanime muutmise on toimunud puudutatud isikuid (tänaväärsete kinnistute omanikke) menetluse kaasamata ja ära kuulamata;
- vaidlustatud määrus on HMS § 56 mõistes täies ulatuses põhjendamata, kuivõrd sellest ei nähtu määruse andmise ei õiguslik ega faktiline alus;
- muudetud tänavanimi ei arvesta KNS § 1 lg 2 ja § 13 lg 1 kohaselt tänava ega piirkonna ajaloo ja kultuuripärandiga.

Tegemist on oluliste nii sisuliste kui formaalsete puudustega, mistõttu kõnealune määrus kuulub tühistamisele.

III MENETLUSLIKUD KÜSIMUSED

3.1. Vaide lahendamiseks pädev haldusorgan

KNS § 1 lg 2 sätestatud eesmärkide täitmise tagamiseks on Vabariigi Valitsuse poolt loodud kohanimenõukogu, mille ülesandeks on KNS § 21 lg 1 p 2 kohaselt muu hulgas ka kohanimemäärajate nõustamine. Sama säte võimaldab kohanimemäärajal, antud juhul Tartu linna linnavolikogul küsida kohanimenõukogult põhjendatud arvamust. Samuti lahendab kohanimenõukogu KNS § 21 lg 1 p 7 kohaselt kohtueelseid nimevaidlusi.

KNS § 24 lg 2 sätestab, et kohtuväline nimevaidlusorgan on kohanimenõukogu, kui nimevaidluse poolteks on kohalikud omavalitsused või kohalik omavalitsus ja füüsiline või juriidiline isik. KNS § 25 lg 1 kohaselt kohaldatakse kohanimenõukogu poolt nimevaidluse lahendamise menetlusele vaidemenetluse sätteid. Seetõttu on käesolevat vaiet pädev lahendada mitte Tartu linn vaid kohanimenõukogu, kellele on vaie vastavalt ka adresseeritud.

3.2. Taotlus ekspertarvamuse küsimiseks

Lisaks kohanimenõukogule on KNS § 23 lg 2 alusel Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2004. a korraldusega nr 430 määratud nimeteaduslikuks usaldusasutuseks Eesti Keele Instituut. KNS § 23 lg 1 p 1 kohaselt on nimeteadusliku usaldusasutuse peamine funktsioon anda kohanime asjus eksperdiarvamusi. Vaide esitaja taotleb, et kohanimenõukogu küsiks käesoleva vaide lahendamiseks Eesti Keele Instituudi ekspertarvamust.

3.3. Taotlus määruse täitmise peatamiseks

Vaide esitaja palub vaide lahendamiseks ajaks kõnealuse määruse täitmine HMS § 81 alusel peatada. Tänavanime muutmine tähendab kõigi tänava elanike jaoks kohustust muuta enda sissekirjutust rahvastikuregistris ning esitada vastavad andmed laenuandjatele, liisinguandjatele, tööandjatele, äriregistrile, kindlustusandjatele jne. Sageli on kontaktandmete õigeaegse uuendamise kohustus seotud ka leppetrahvinõudega. Arvestades, et määruse täitmine mõjutab negatiivselt suurt hulka inimesi ning tänavanime muutmine on midagi, mis ei saa objektiivselt olla kiireloomuline, on põhjendatud menetluse ajaks määruse täitmine peatada.

3.4. Tulenevalt HMS § 76 lg 2 p 6 kinnitab vaide esitaja, et vaidlusaluses asjas ei ole jõustunud kohtuotsust ega toimu kohtumenetlust.

3.5. Allakirjutanu kinnitab, et on vaide esitaja lepinguline esindaja käesoleva vaide esitamisel ja sellele järgnevas vaidemenetluses.

III KOKKUVÕTE

Lähtudes eeltoodust ning tuginedes HMS § 54, § 55, § 56, § 60, § 65 lg 1, § 85 p 1

p a l u n:

1. peatada Tartu Linnavolikogu 19. märtsi 2015. a määruse nr 60 täitmine kuni vaide lahendamiseni;
2. anda Eesti Keele Instituudile kui nimeteaduslikule usaldusasutusele ülesanne viia läbi ekspertiis „Kvissentali tee“ nimemuutmise ajaloolise ning kultuuriloolise põhjendatuse väljaselgitamiseks;
3. tunnistada Tartu Linnavolikogu 19. märtsi 2015. a määrus nr 60 kehtetuks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Tambet Laasik
vandeadvokaat

Lisad:

1. Kvissentali elamurajooni elanike seisukoht.